

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 2. Numerus Novenarius infaustus. Horae Nonae mysteria. Curoremus hac hora.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

dici potest, aut secundum Deum, nisi tentatione approbetur. Richardus (u) Victorinus, Quanto, ait, acrioribus tentationibus urgemur, quanto crebrioribus periculis exercemur, tanto perfectius ad discretionem erudimur, & sæpè aliarum virtutum damna discretionis sunt lucra. Quia verò viris perfectioribus gravissimum imminet periculum ex incauta securitate, admonet eos (x) Bernardus, ut capere satagant vulpes parvulas, quæ vineam Domini Sabaoth demoliuntur. Porrò vulpes tentationes sunt. Exclamat autem experientia rerum magistra instructus sanctus Pater. Quantos ingressos vias vitæ, progressos ad meliora, super semitas justitiæ benè, securèque proficiscentes fraude vulpium harum turpiter supplantatos expertus sum, & serò in se virtutum suffocatos plangere fructus? Cum igitur non desint luctuosa vitiorum certamina, præsertim post meridiei fervorem, post gratiæ claritatem, magno judici moderamine custodiri, & in quodam medio librari anima debet, quatenus nec de virtute extollatur, nec de tentatione desperet. Idcirco nona diei hora in hymnis, & supplicationibus Deum glorificamus, ut non permittat ultra vires nos tentari, ut qui jam nos dignatus est in filiorum numero computare, non debeat aliquando de malis actibus nostris contristari.

§. II.

Numerus Novenarius infaustus. Horæ Nonæ mysteria. Cur oremus hac hora.

I. **I**psè numerus Novenarius à denarij perfectione deficiens operum imperfectionem designat, ut (a) Rabanus Archiepiscopus Moguntinus observat. In cujus rei typum novem partes, id est imperfectio-

u Richard. de præp. animi ad contempl. cap. 68. x Bern. serm. 64. in Cantic. a Raban. lib. 17. in Hieremiam c. 52.

nem, nobis; decimas autem Deo adscribimus. Vix in sacris literis hunc numerum laudabiliter positum invenies. Nam, ut ait (b) Ambrosius, Novenarius bella, dissidia, & lites divinis indicat oraculis: unitas verò Novenario superveniens denarium perficit & pacem, amicitiamque designat. A Novenario numero dicti Novenses Dii, de quibus agit (c) Arnobius in libris adversus gentes, quod hic numerus, ut ait (d) Varro, in movendis rebus potentissimus habeatur. In Antiquorum sacrificijs ad funera, & expiationes spectabat hic numerus. Tullo regnante cum Romæ nunciatum esset in monte Albano lapidibus pluuisse, Novemdiale sacrum publicè susceptum est. Eadem sacra ob aliud simile prodigium instaurata sunt C. Claudio Nerone, & M. Licinio Coss. Mansitque solemne, quod (e) Titus Livius, & Julius Obsequens testantur, ut quodcumque prodigium nunciaretur, feriæ per novem dies agerentur. Fletus, & exequias pro mortuis per novem dies commemorant (f) Homerus, Horatius, & Apuleius. Hunc eundem numerum mœstitiæ symbolum fecerunt veteres, Græcè enim notatur litera Θ Thita, quam mortem denotare docet Isidorus, tum quia cordis humani transfixi speciem refert, tum quia initialis est Græci nominis Θάνατος, quod mortem significat. Hinc ait Satyricus: (g)

Et potis est vitium mortis præfigere Thita.

Et alius Poëta,

O multum ante alias infelix litera Thita.

Narrat (h) Asconius Pædianus, quod quando sortes mittebantur in urnam, Θ Thita erat signum damnationis, T. Tau absolutionis. De Novenario in divinis legendus (i) Plotinus libro de triplici reditu animæ

b Ambros. libro de mansionib. filior. Israël. c Arnob. in f. lib. 3. d Varro lib. 4. de ling. Lat. e T. Livius libro 1. dec. 1. & libro 7. dec. 3. Jul. Obseq. lib. de prodigijs. f. Homer. Iliad. 24. v. 660. Horat. in Epod. Apul. l. 9. metam. g Persius Sat. 4. h Ascon. in orat. Ciceronis contra Verrem. i Plotin. l. 3. enn. 1.

ad Deum, ac ibidem Marfilus Ficinus. Beatus (k) Rampertus Episcopus Brixienſis in tractu de Tranſſatione S. Philaſtrii ſic differit de Nouenario. Hic numerus vi, & natura ſecundus tetragonus eſt, qui per ternarium conficitur, & in ipſo reſolvitur. Nonne tres nove faciunt? Et Novenarius dividi æquè non poſteſt, niſi in tribus ter. Unde docemur Trinitatem credere in una divinitate, & ab ipſa nos eſſe formatos, & per ipſam juſtè reſolvi.

II. Sunt (l) qui dicant hac hora ejectos primos parentes è paradifo, nam poſt meridiem ambulabat Dominus ad auram, ut pernicioſam illorum tranſgreſſionem argueret, cumque debitam peccato pœnam impoſuiſſet, emiſit eos de paradifo voluptatis, ut qui terram prætuleraut cœlo, terrenis operibus occuparentur. Quam inſipientes fecit eos peccatum! Audita voce Dei abſconderunt ſe non ferentes confuſionem, gratia expoliati, qua prius veſtiti erant. Mox enim ut intravit peccatum, ſimul eos invaſit erubeſcentia, clamante conſcientia, & reos accuſante, durisque flagellis puniente. Deus autem miſericors, & miſerator, cujus bonitatis infinitus eſt theſaurus, ante duriffimi exilii, mortisque corporalis ſententiam Redemptorem miſeris promiſit, qui ut effectus promiſſioni & merito conveniret & tempore, circa finem diei Protoparentibus promiſſus, circa finem ſæculi miſſus in mundum, hora item nona crudeliſſima morte exivit è mundo. Hac potiffima ratio eſt, ob quam ad horæ nonæ celebranda myſteria non ſine lacrimis, atque ſingultibus convenire debemus. Hac enim hora Dominus Jeſus exclamans voce magna emiſit ſpiritum. Tunc extenſis in cruce manibus damnatam in primo homine poſteritatem ad eſum ligni vitæ ſecundus homo revocavit. Tunc Paſſio Domini paſſiones noſtras evicit, & ſingularis miſericordia reatum primæ prævaricationis abſol-

k Rampertus apud Surius die 18. Julij l Moſes Barc. p. 1. de Paradifo c. 28.

vit. *Proprio scilicet Filio suo non pepercit Deus, sed pro nobis omnibus tradidit illum*, ut si eum amare superba mens nostra detrectabat, saltem amoris tam singulari dilectionem rependere non neget. Ecce Domino moriente, ut (*m*) quidam sanctorum Patrum elegantissimè scribit, minatur propria mundus excidia, & rerum natura inusitato pavore terretur. Dies medius tenebrarum tyrannide discluditur, & perdidit cursum fugitiva luce fraudatum. Sol abscondit radios suos, & orbem globus lucis obscuravit. Importunæ tenebræ aliena tempora pervaserunt. Morientè verò die, novum dies sensit occasum. Volebat seculum ire protinus in ruinam, ne auctoris sui tacens præteriret injuriam. Nos autem tantæ necis auctores Redemptorem nostrum pro nobis morientem siccis oculis spectabimus? Absit. Sed ut admonet S. (*n*) Cæsarius Arelatensis Episcopus, agnoscentes erga nos divinorum beneficiorum alta mysteria, respondeamus in quo possumus misericordiæ Redemptoris. Demus illi compunctionem pro spinis suis. Offeramus illi cor suo timore confixum pro clavis suis. Reddamus illi palmam perseverantiæ pro alapis suis. Quid enim debet studere, & scire Christianus, ut (*o*) Theologus non ignobilis ratiocinatur, nisi illud in quo est totum bonum suum, totus thesaurus suus, & omnes divitiæ suæ? Quis est autem thesaurus hominis, nisi ipsum meritum? Ergò postquam in morte Christi est omne meritum hominis, sequitur quod totus thesaurus hominis est in morte Christi. Qui vult ergo in se habere omnem virtutem, & omne meritum, & omne bonum, recipiat in se Christi mortem & Passionem, & portet eam in se, & incorporet eam sibi. Hæc sapienter ille Doctor. Tu autem anima mea ingredi in petram, absconde te in fossa humo, pone tibi latibulum in crucifixo. Ibi tutò

m Cl. r. cost. tom. 3. ser. 3. de mysteriis cœnæ Dominicæ. *n* Cæsar. in fin. l. 6. c. 6. Raimund. de Sabunde Theologiæ naturalis c. 269.

latebis, donec transeat iniquitas, ibi delicijs afflues, ibi gaudijs superflues, ibi secunda vives ab æstu carnis, à turbine seculi, ab impetu diaboli. Super omnem gloriam mundi protectio ista, in umbraculum diei ab æstu, in securitatem, & absconsionem à turbine, & à pluvia. Ab amplexu amoris tui crucifixi nulla te avellat creatura, nulla separet potentia, non mundi fallaciæ, non carnis illecebræ, non castra inferorum. Ibi unicum solatium tuum, ibi requies, & omne bonum.

METRUM XVIII.

*N*on me revellet à tua, Iesu, cruce
Quidquid minarum tristium:
Aut quicquid armorum feroces Tartari
In me Tyranni proferant.
Non ensium horror, non fames, vel nuditas,
Non bella, vel pericula.
Si mille circumstent truces exercitus,
Si mille jactent spicula,
Non hinc recedam. In me polus si corruat,
Si terra nutet arida,
Et si intumescat turgidis undis fretum,
Aërque flammæ depluat:
Immotus hic jacebo, & acceptabilis
Hic immolabor victima.
Tuosque clavos, & pedes amantibus
Circumligabo brachiis.
Non me probrosa dedecus terret crucis,
Non horridum mortis genus.
Lubens peribo. Me necis tuæ Deus
Mactabit hic reum dolor.

III. Illud etiam ad horæ Nonæ venerationem facit, quod in Actibus Apostolorum legimus. (p) Cornelius enim Centurio, vir religiosus ac timens Deum hac ipsa hora in

oratione positus Angelum Domini videre meruit, à quo monitus est accersere Petrum, & audire ab illo verba vitæ Eadem hora (q) Petrus, & Joannes ascendentes in templum, claudum à matris utero per fidem, & invocationem nominis Christi ambulare fecerunt. Placet hac de re Venerabilis (r) Drogonis Exabbatis, & Episcopi Hostiensis verba dedisse. Egenus, & pauper ego sum Domine, & claudus ex utero matris meæ, & ecce sedeo ad portam templi tui, quæ dicitur Speciosa, non valens, nec volens introire, quin potius egestate bonorum tuorum mendicans foris alimoniam carnis meæ, æreas & falsas imagines hominum, ubi coacervem mihi talentum iniquitatis, fasciculos deprimentes. Et ecce hora orationis Nona est: ascendunt Petrus, & Joannes Apostoli tui, ut orent ad templum sanctum tuum: ego autem hæreo terræ, & luto, terrena, & vana sapiens, & aliis introeuntibus ego foris remaneo non quærens cum eis, ea quæ Patris tui sunt, sed quæ Patris mei. Ecce jam hora orationis Nona est, inclinata est dies, propè est nox, cum surrexero manè diluculo de his, quæ nunc mendico, nihil in manibus meis reperiam. Hora, inquam, orationis Nona est: Orasti hac hora pendens in cruce, orasti inclinato capite clamans voce magna, & expirasti, & eundem, quem de nobis tunc habebas compassionis animum, tecum asportasti, & credo Domine, quia tecum adhuc reservas, quia charitas tua refrigescere nescit. Erat autem hora orationis Nona. Et quare Nona orationis hora erat? quia circa horam Nonam tenebræ factæ sunt. Repellendus erat horror tenebrarum, qui univèrsam operuerat terram; repellenda caligo populorum, quæ ex tunc cœperat abundare, ex quo tu cœpisti ad auram post meridiem deambulare, ex quo tunc non cessasti clamans, *Adam ubi es?* Hactenus Drogo.

q Act. 3. r Drogo lib. 1. de Sacram. Dominicæ passionis.